

**KOÇ ÜNİVERSİTESİ
AKADEMİK KURUL KARARI**

TOPLANTI TARİHİ	: 13 Eylül 2012
TOPLANTI NO	: 2012/09
TOPLANTI SAATİ	: 08:30
TOPLANTIYA KATILANLAR	: Prof. Dr. Umran İnan Prof. Dr. Selçuk Karabatı Prof. Dr. M. İrşadi Aksun Prof. Dr. Murat Tekalp Prof. Dr. Alphan Sennaroğlu Prof. Dr. Barış Tan (Katılmadı) Prof. Dr. Şevket Ruacan Prof. Dr. Bertil Emrah Oder (Katılmadı) Prof. Dr. Lale Büyükgönenç (Katılmadı) Prof. Dr. Tekin Dereli Prof. Dr. Zeynep Gürhan Canlı Prof. Dr. İskender Yılığör Prof. Dr. Sumru Altuğ Prof. Dr. Levent Demirel Prof. Dr. Can Erkey Doç. Dr. Evren Keleş (Katılmadı) Doç. Dr. Fatoş Gökşen Doç. Dr. Şuhnaz Yılmaz (Katılmadı)

GÜNDEM

1. Toplantıya katılmayan kurul üyelerinin mazeretlerinin değerlendirilmesi.
2. CAE (Certificate in Advanced English) sınavının Hazırlık Okulunda kabul edilen İngilizce Yeterlilik Sınavı olarak tanınması konusunun görüşülmesi.
3. Öğrencilerimizin elektronik postalarını okumaları konusunun Öğrenci Davranış Kuralları kapsamına alınması konusunun görüşülmesi.
4. Lisans Programlarında Sınav Usul ve Uygulamaları Yönergesi taslağının görüşülmesi.
5. Koç Üniversitesi Saha Araştırmaları Merkezi (KU-SAM) kurulma önerisinin görüşülmesi.
6. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin 2012/08 sayı, 28/08/2012 tarihli Fakülte Kurul Karar Tutanağı'nın görüşülmesi.
7. Tıp Fakültesi'nin 2012/03 sayı, 05/09/2012 tarihli Fakülte Kurul Karar Tutanağı'nın görüşülmesi.
8. İşletme Enstitüsü'nün 2012/05 sayı, 03/09/2012 tarihli Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın görüşülmesi.
9. Hemşirelik Yüksekokulu 2012/02 sayı, 10/09/2012 tarihli Yüksekokul Kurul Karar Tutanağı'nın görüşülmesi.
10. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/005 sayı, 06/08/2012 tarihli Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın görüşülmesi.

KARAR

1. Prof. Dr. Barış Tan'ın EQUIS Akreditasyonu görevi çerçevesinde yurt dışında olması, Prof. Dr. Bertil Emrah Oder'in UNDP toplantısı ve Anayasa Uzlaşma Komisyonu görüşmeleri çerçevesinde İstanbul dışında olması, Prof. Dr. Lale Büyükgöncü'nün akademik bir etkinliğe katılımı, Doç. Dr. Şuhnaz Yılmaz'ın akademik bir konferansa katılımı, Doç. Dr. Evren Keleş'in yıllık iznini kullanıyor olması nedeniyle toplantıya katılamama mazeretleri oybirliği ile kabul edilmiştir.
2. CAE (Certificate in Advanced English) sınavının İngilizce Hazırlık Okulu'nda bir İngilizce Yeterlilik Sınavı olarak tanınmasına ve bu sınavda alınan en az "C" notunun İngilizce hazırlık sınıfını geçmek için geçerli not olmasına oybirliği ile karar verilmiştir.
3. Öğrenci Davranış Kuralları kapsamında, öğrencilerimizin Üniversitemiz tarafından elektronik posta hesaplarına iletilen duyuruları ve elektronik mektupları okumaları konusu görüşülmüş, bu e-postaları okumalarının gerekliliğini belirten maddenin öğrenci "sorumlulukları" kapsamında öğrenci davranış kurallarına eklenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.
4. Lisans Programları'nda Sınav Usul ve Uygulamaları Yönergesi'nin Ek-1'deki şekliyle Rektörlüğün onayına sunulması oybirliği ile kabul edilmiştir.
5. Koç Üniversitesi Saha Araştırmaları Merkezi'nin Ek-2'de sunulan haliyle kurulma önerisi oybirliği ile kabul edilmiştir.
6. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin 2012/08 sayılı, 28/08/2012 tarihli Fakülte Kurul Karar Tutanağı görüşülmüş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır:
6.1. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin 2012/08 sayılı Fakülte Kurul Karar Tutanağı'nın 2. maddesine istinaden, 2012 Güz Dönemi'nde Sosyoloji Bölümü için Çekirdek Program'da sunulması önerilen SOSC 110 kodlu dersin aşağıda belirtilen kod, ad ve içerikle açılması oybirliği ile kabul edilmiştir.

SOSC 110

State and Society

An introductory exploration of state-society relations from an interdisciplinary perspective. Focusing on the questions of what the state is, what the society is, and what the relationship between the two is? The concept of citizenship and how the state relates to citizens through security forces, juridical system, social welfare, education, religion and culture. Working with examples from history, Turkey and other countries.

Credits: 3

SOSC 110

Devlet ve Toplum

Devlet ve toplum ilişkilerine disiplinlerarası bir bakış. Devlet ve toplumun tanımları ve ikisi arasındaki ilişkinin irdelenmesi. Vatandaşlık kavramı, devletin güvenlik, hukuk, toplumsal refah, eğitim, din ve kültür kurumları ile vatandaşlarıyla ilişkisi. Tarihten, Türkiye'den ve diğer ülkelerden örnekler.

Kredi: 3

6.2. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin 2012/08 sayılı Fakülte Kurul Karar Tutanağı'nın 4. maddesine istinaden, 2012 Güz Dönemi'nde LANG 291 "Sign Language II" dersinin aşağıda belirtilen kod, ad ve içerikle serbest seçmeli bir ders olarak açılması oybirliği ile kabul edilmiştir.

LANG 291

Sign Language II

TİD (Turkish Sign Language) alphabet, basic sentence structures, yes-no questions, negatives, time structures, numbers, question structures. Translation in sign language. Analysis of sign language in construction of social structures.

Prerequisite: Lang 290

Credits: 1

LANG 291

İşaret Dili II

TİD alfabesi, temel cümle yapıları, evet-hayır sorular, olumsuz cümleler, zaman ve zamanla bağlantılı sorular, sayılar, soru sözcüklerin ve fiillerin tekrarı. Bu dilde tercüme. Geniş bir konu yelpazesinden seçilecek başlıklar üzerinden yapılacak çalışmayla İşaret Dilinin sosyal bir yapıyı nasıl oluşturduğunu inceleme.

Önkoşul: Lang 290

Kredi: 1

6.3. İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin 2012/08 sayılı Fakülte Kurul Karar Tutanağı'nın 5. maddesine istinaden, 2012 Güz Dönemi'nde PILA 102 "Advanced Pilates" dersinin aşağıda belirtilen kod, ad ve içerikle serbest seçmeli bir ders olarak açılması oybirliği ile kabul edilmiştir.

PILA 102

Advanced Pilates

Improving muscular strength, endurance, flexibility, posture and balance. Knowledge of the advanced principles of Pilates. Breathing, center, control, concentration, precision and flow/rhythm. Incorporating Pilates into their lifetime fitness regime.

Pass/Fail

Consent of the instructor

Credits: 1

PILA 102

İleri Pilates

Kas gücünün geliştirilmesi, dayanıklılık, esneklik, duruş ve denge. Pilatesin ileri prensipleri. Nefes alma, kontrol, odaklanma, akış ve ritim.

Geçti/Kaldı

Öğretim üyesi onayı

Kredi: 1

7. Tıp Fakültesi'nin 2011/03 sayı, 05/09/2012 tarihli Fakülte Kurul Karar Tutanağı görüşülmüş ve 2012-2013 akademik yılında 3. sınıfta olan ve aşağıdaki listede adı geçen tıp öğrencilerinin almış oldukları tıp dışı alan derslerinin yeterliliği göz önünde bulundurularak, PHYS 122 "Physics for Health Sciences" dersinden muaf tutulmaları oybirliği ile kabul edilmiştir.

Özge Nur Aktaş	20100628
İpek Alpertunga	20100781
Ceren Baş	20100921
Erol Can Bayraktar	20101026
Barlas Benkli	20100767
Erim Çobanoğlu	20100936
Ecem Esencan	20101146
Hüseyin Yavuz İnce	20100372
Ece Meram	20100665
Mustafa Mert Metin	20101139
Yelda Ceren Orhan	20100889
Elif Soysal	20100359
Melda Sönmez	20100815
Yusuf Berk Tosun	20100582
Çağla Yasa	20100690
Havva Gökçe Yeter	20100535
Bahar Dikmen Yılmaz	20100700
Simge Yüksel	20100824

8. İşletme Enstitüsü'nün 2012/05 sayı, 03/09/2012 tarihli Enstitü Kurul Karar Tutanağı görüşülmüş ve İşletme Yönetici Yüksek Lisans (Executive MBA) Programı'nda verilen MGMT 902 "Business Simulation-Yönetim Simülasyonu" dersinin not sisteminin 2012 Güz Dönemi'nden itibaren harf notundan S/U (Satisfactory/Unsatisfactory) olarak notlandırılmasına ve Enstitü Kurulu'nun onayı ile yeni notlandırma sisteminin Yaz 2012 Dönemi için de uygulanabileceğine oybirliği ile karar verilmiştir.
9. Hemşirelik Yüksekokulu'nun 2012/02 sayı, 10/09/2012 tarihli Yüksekokul Kurul Karar Tutanağı görüşülmüş ve 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi'nden başlamak üzere Hemşirelik Yüksekokulu müfredatında yer alan ISTA 300 (Biyostatistik) ve HETE 306 (Hemşirelikte Araştırma) derslerinin HETE 405 (Akademik Proje) dersinin önkoşulu olmasına oybirliği ile karar verilmiştir.
10. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/05 sayı, 06/08/2012 tarihli Enstitü Kurul Karar Tutanağı görüşülmüş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır:

10.1. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/05 sayılı Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın 1. maddesine istinaden, aşağıda adı geçen derslerin Hesaplamalı Bilimler ve Mühendislik Programı zorunlu ders listesinden kaldırılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

MATH 504 "NUMERICAL METHODS I"
MATH 506 "NUMERICAL METHODS II"

10.2. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/05 sayılı Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın 1. maddesine istinaden, CMSE 501 "Introduction to Computational Science" dersinin Hesaplamalı Bilimler ve Mühendislik Programı'nda zorunlu ders olmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

10.3. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/05 sayılı Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın 2. maddesine istinaden, MBGE 403/503, MBGE 404/504, MBGE 410/510, MBGE 412/MBGE

512, MBGE 415/515 ve MBGE 420/520 kodlu derslerin önkoşullarının “MBGE 204 veya okutman onayı” olarak değiştirilmesine ve MBGE 407/507 ve MBGE 405/505 derslerine “MBGE 301 veya okutman onayı” önkoşulunun eklenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

10.4. Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 2012/05 sayılı Enstitü Kurul Karar Tutanağı'nın 3. maddesine istinaden, CHEM 452 “Selected Topics in Chemistry: Fluorescence Techniques for Biological Systems” dersinin MASE 552 dersi ile eş tanımlı olarak Güz 2012 Dönemi'nde aşağıda belirtilen kod, ad ve içerikle açılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

MASE 552

**Selected Topics in Chemistry: Fluorescence Techniques for Biological Systems
(Also CHEM 452)**

Fluorescence microscopy, phosphorescence, optical spectroscopy, fluorescence resonance energy transfer, single molecule spectroscopy, optical traps, Brownian motion, sub-diffraction limit high resolution imaging, machinery of biological systems, diffusion and transport, Boltzman distribution, optogenetic methods

Credits: 3

MASE 552

**Şeçilmiş Kimya Konuları: Biyolojik Sistemler için Floresan Teknikleri
(Aynı zamanda CHEM 452)**

Floresan mikroskopisi, fosferesan, optik spektroskopisi, floresan rezonans enerji transferi, tek molekül spektroskopisi, optik tuzaklar, Brown hareketi, difraksiyon sınırı altında yüksek çözünürlükte görüntüleme, biyolojik sistemler, difüzyon, Boltzman dağılımı, optogenetik yöntemler.

Kredi: 3

Ek-1

LİSANS PROGRAMLARINDA SINAV USUL VE UYGULAMALARI YÖNERGESİ

1. AMAÇ

Sınav Usul ve Uygulamaları Yönergesi'nin amacı, Koç Üniversitesi'nde lisans programlarına kayıtlı öğrencilerin, sınavların öncesindeki ve sınavlar sırasındaki yükümlülüklerini belirlemek, öğretim elemanlarının sınavların uygulanması ile ilgili sorumluluklarına ilişkin esasları düzenlemek ve sınav süreçleri ile ilgili genel kuralları belirlemektir.

2. KAPSAM

Bu yönerge, Koç Üniversitesi'nde kayıtlı bütün lisans düzeyindeki öğrenciler ile sürecin yürütülmesinden sorumlu öğretim üyeleri, okutmanlar, öğretim görevlileri ve öğretim asistanlarını kapsar.

3. REFERANSLAR

Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14. maddesi ile 44. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

4. SORUMLULUKLAR

- 4.1. Bu yönerge kapsamında belirtilen adımlardan konularına göre ilgili birimler, bölümler ve kişiler sorumludurlar.
- 4.2. Rektör: Bu yönergenin yürütülmesinden sorumludur.
- 4.3. Akademik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcısı: Bu yönergenin hazırlanması ve gözden geçirilmesinden sorumludur.
- 4.4. Öğrenciler: Süreci takip etmek ve yönerge kapsamındaki tüm kurallara uymakla yükümlüdürler.
- 4.5. Fakülte Dekanları ve Yüksekokul Müdürleri: Bu yönergenin uygulanmasından sorumludurlar.
- 4.6. Öğretim Elemanları: Bu yönergenin uygulanmasından ve yönerge kapsamındaki tüm kurallara uymakla yükümlüdürler.

5. TANIMLAR

- 5.1. **Rektör**
Koç Üniversitesi Rektörü
- 5.2. **Akademik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcısı**
Koç Üniversitesi Akademik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcısı
- 5.3. **KKM**
Koç Üniversitesi Kayıt ve Kabul Müdürlüğü

- 5.4. **Öğretim Elemanı**
Koç Üniversitesi'ndeki Öğretim Üyeleri, Okutmanlar, Öğretim Görevlileri ve Öğretim Asistanları
- 5.5. **Öğrenciler**
Koç Üniversitesi'nde lisans düzeyinde öğrenim yapan öğrenciler
- 5.6. **Fakülteler ve Yüksekokullar**
Koç Üniversitesi'ne bağlı İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Fen Fakültesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Tıp Fakültesi, Hemşirelik Yüksekokulu
- 5.7. **Akademik Gün**
Sabah sınıfların açılmasından akşam ders ve sınav saatlerinin bitimine kadar olan tam gün
- 5.8. **KUAİS**
Koç Üniversitesi Akademik Bilgi Sistemi

6. TEMEL PRENSİPLER

Koç Üniversitesi sınav usul ve uygulamaları yönergesi, Koç Üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencilerden gelen görüşler doğrultusunda hazırlanmıştır.

7. YÖNTEM

7.1. Sınavlar

7.1.1. Her derste öğrencilerin sorumlu oldukları ara sınav, ödev, uygulama ve diğer çalışmaların sayısı, başarı notuna katkısı ve yarıyıl sonu sınavına katılmanın gerekleri, öğretim elemanı tarafından yarıyıl başında belirlenir ve öğrencilere hem yazılı hem sözlü olarak duyurulur. Yarıyıl sonu sınavı yerine öğretim elemanının isteği ve dersin niteliğine göre öğrenciye proje de yaptırılabilir.

7.1.2. Seçmeli derslerin ara sınavları normal ders saatinde veya bütün öğrencilerin katılabileceği diğer gün veya saatlerde verilebilir. Ara sınavın günü ve saati dersin ilk haftasında öğretim elemanının öğrencilere dağıttığı ders programında belirtilmelidir.

7.1.3. Çekirdek ders ve zorunlu bölüm derslerin ara sınavları KKM'nin öğretim elemanlarının sınav zamanları ile ilgili önerilerini derleyerek belirlediği gün ve saatlerde yapılır. KKM her akademik yarıyıl başında ara sınav çizelgelerinin belirlenmesi ile ilgili çalışma takvimini birimler ile paylaşmakla yükümlüdür.

7.1.4. Ara sınav veya yarıyıl sonu sınav programlarının öğrencilerin bir akademik gün içerisinde en fazla iki sınav almalarını sağlayacak şekilde düzenlenmeleri temel esastır. Sınav programlarının bu şekilde düzenlenemediği durumlarda bir akademik günde üç veya daha fazla sınavı olan öğrencilerin sınav yükleri, telafi sınavları sunularak yeniden düzenlenir. Sınav yüklerinin bir akademik gün içerisinde en fazla iki sınav şeklinde düzenlenmesi için telafi sınavı isteyen öğrencilerin normal dönemlerde iki, yaz dönemlerinde ise bir hafta öncesinden telafi sınavı almak istedikleri dersin öğretim elemanının bağlı bulunduğu Fakültenin Dekanlık Ofisi'ne başvurmaları gerekir.

7.1.5. Derslerin ilk ara sınav gün ve saatleri yarıyılın en geç 3. haftası, yarıyıl sonu sınav haftası içinde gerçekleştirilen sınavların gün ve saatleri yarıyılın en geç 8. haftası sonunda

KKM tarafından duyurulur. Dersin iki ara sınavı var ise ikinci ara sınav gün ve saatleri yarıyılın en geç 4. haftası duyurulur.

7.1.6. Ara sınavlar için de geçerli olmak üzere sınava girmeyen öğrencinin mazereti öğretim elemanı tarafından kabul edildiği takdirde, öğrenciye yeni bir sınav hakkı verilir. Öğretim elemanı mazereti kabul etmediği takdirde, öğrenci Fakülte Yönetim Kurulu'na başvurabilir. Ara sınavlar için yapılacak mazeret sınavının tarihi öğretim üyesi tarafından belirlenir.

7.1.7. Ara sınavlara yönelik yapılan mazeret sınavları için ikinci bir mazeret sınavı hakkı verilmez.

7.1.8. Ara sınavların ve ara sınavlara yönelik yapılan mazeret sınavlarının sonuçları sınav tarihinden itibaren en geç 10 iş günü içerisinde KUAIS üzerinden ilan edilir.

7.1.9. Sınav kâğıtları sınavın veriliş tarihinden itibaren iki yıl süreyle muhafaza edilirler ve bu sürenin bitiminde ilgili Dekanlık Ofisi'ne teslim edilmek suretiyle tutanak tanzim edilerek imha edilebilirler.

7.2. Yarıyıl Sonu (Final) Sınavları

7.2.1. Yarıyıl sonu sınavları ancak ilgili Dekan'ın değerlendirmesi sonucunda kendisinden onay alınması koşuluyla iptal edilebilirler. Sınavın yapılmadığı durumlarda nasıl bir değerlendirme yapılacağına yine ilgili Dekan'ın görüşü alınarak karar verilir.

7.2.2. Öğretim üyeleri Fakülte Yönetim Kurulu'nun onayını almadan yarıyıl sonu sınavının zamanını ve tarihini değiştiremezler; dönem tamamlanmadan bu sınavları veremezler.

7.2.3. Değişim öğrencilerinin bulunduğu veya öğrenci sayısının fazla olduğu derslerde, öğrencilerin sınav çizelgeleri gözden geçirilip, ilgili Fakülte Yönetim Kurulu'nun onayıyla, yarıyıl sınavı erken verilebilir.

7.2.4. Sınava girmeyen öğrencinin mazereti öğretim elemanı tarafından kabul edildiği takdirde, öğrenciye yeni bir sınav hakkı verilir. Öğretim elemanı mazereti kabul etmediği takdirde öğrenci Fakülte Yönetim Kurulu'na başvurabilir. Yarıyıl sonu mazeret sınavının tarihi Akademik Takvim'de yer alan tarihler çerçevesinde KKM tarafından belirlenir.

7.2.5. Final sınavlarına yönelik yapılan mazeret sınavları için ikinci bir mazeret sınavı hakkı verilmez.

7.3. Telafi Sınavları

7.3.1. 14 Mart 2012 tarihli Akademik Kurul kararı ile düzenlenen telafi sınavlarının günü, saati ve hangi öğretim üyesi tarafından verileceği KKM tarafından duyurulur.

7.3.2. Telafi sınavlarına yönelik verilen mazeret sınavları için ikinci bir mazeret sınavı hakkı verilmez.

7.4. Sınav Sırasında Öğrenciler Tarafından Uyulacak Kurallar

7.4.1. Öğrenciler, sınav başlama anında sınav salonunda bulunmalıdırlar. Sınav başlama anından sonra sınav salonuna giriş yapan öğrencilerin sınava kabulü öğretim elemanının takdirindedir.

7.4.2. Öğrenciler, sınav süresi boyunca, sınavda görevli öğretim elemanının sınav düzenine dair talimat ve uyarılarına uymak ile yükümlüdürler ve aksine bir davranış disiplin soruşturması çerçevesinde değerlendirilebilir.

7.4.3. Sınav salonuna öğrenci kimliği ve kalem, silgi gibi sınavın yazılmasında kullanılacak gereçler ile öğretim elemanı tarafından sınavda kullanılmasına izin verilmiş kaynaklar getirilebilir. Ayrıca, sınav salonuna diğer öğrencileri rahatsız etmeyecek şekilde tüketilmesi ve arkada çöp bırakılmaması koşuluyla yiyecek ve alkolsüz içecek getirilebilir. Salona, bu sıralananlar dışında herhangi bir eşyanın (cep telefonu, ders notları ve kitapları, vb.) getirilmesi durumunda, cep telefonlarının kapatılması, ders notları, ders kitapları ve diğer eşya ve malzemelerin öğrencinin sınav sırasında ulaşamayacağı bir yere konulması gerekir. Sınav gözetmenleri cep telefonu, ders notları ders kitapları ve diğer eşya ve malzemeleri sınav düzeni için gözetim altına alabilirler.

7.4.4. Sınavın başladığının sözlü olarak sınav gözetmeni tarafından duyurulması ve cevap kağıtlarının dağıtmaya başlanmasıyla sınav başlamış sayılır. Sınav sırasında, öğretim elemanı tarafından kullanılmasına izin verilmemiş bir kaynaktan (ders notu, kitap vb.) yararlanılması, diğer bir öğrencinin sınav kâğıdına bakılması, öğrenciye sınav kâğıdının gösterilmesi ve diğer bir öğrenciyle yazılı veya sözlü olarak herhangi bir bilgi alışverişinde bulunulması ve benzeri eylemler kopya olarak değerlendirilir.

7.4.5. Kopya olarak değerlendirilecek davranışlarda bulunan öğrenciden kâğıdını derhal sınav gözetmenine teslim etmesi istenir ve kopya eylemi hakkında sınav salonunda görevli sınav gözetmenlerinin imzaları ile kopya eyleminin nasıl yapıldığını özetleyen tutanak tutulur. Sınav gözetmenleri kopya delilini oluşturan malzemeyi veya delile el koymanın imkânsız olduğu hallerde malzemenin görsel örneğini tutanağa ekler. Öğrencinin kopya delilini teslim etmemekte direnmesi veya görsel örneğinin alınmasını engellemesi durumunda, söz konusu durum da tutanak altına alınır. Örneğin, ele kopya yazılması gibi bir durumda, yazılmış olan metin fotoğraf makinası aracılığıyla tespit edilebilir. Kalem kutusu vb. şahsi mülkiyete tabi eşyanın üzerinde kopya yer alması gibi durumlarda ise, söz konusu eşyaya el konulabilir. Öğrencinin buna direnmesi durumunda, zor kullanılarak delil toplanamaz. Bu durumla karşı karşıya kalınması halinde, bir tutanak ile delilin toplanmadığının belirtilmesi gerekir.

7.4.6. Öğrencilerin, zorunlu haller dışında, sınavın başlamasını takip eden 15 dakika boyunca salondan çıkmamaları gerekir. Bu kural, sınav gözetmenlerinin takdirine bağlı olarak, son 10 dakika için de uygulanabilir. Bu süre zarfında yoklama kâğıdının tamamlanmamış olması durumunda, sınav gözetmeni tarafından öğrencilerin sınav salonunda zorunlu olarak kalma süreleri uzatılabilir.

7.4.7. Öğrencilerin zorunlu bir neden olmaksızın, sınav kâğıtlarını teslim etmeden sınav salonundan çıkmamaları gerekir.

7.4.8. Öğrenci, zorunlu bir nedenle sınav salonunu terk etmesi gerektiğinde durumu sınav gözetmenlerine bildirmelidir; bu duruma uygun davranmayan öğrenci hakkında tutanak tutulur.

7.4.9. Öğrenciler sınav kâğıtlarını teslim ederken, kimlik bilgileri ve imzalarının bu kâğıtlarda yer aldığından emin olmalıdırlar.

7.4.10. Sınav süresinin bitiminde cevap kâğıtları sınav gözetmenlerine teslim edilmiş olmalıdır. Kâğıdını teslim etmeyen öğrenci hakkında tutanak tutulur.

7.4.11. Sınav kâğıdını teslim ederek salonu terk eden öğrenci, sınavın bitiminden önce salona tekrar giremez. Bu kurala aykırı davranan öğrenci hakkında sınav düzenine aykırı davranışı nedeniyle tutanak tutulur.

7.5. Sınav Gözetmenliği Kuralları

7.5.1. Her öğretim elemanı sınavını kendi vermek zorundadır. Sınavlar sadece öğretim asistanlarının gözetimi ile verilemez. Sınavı alan öğrenci sayısının fazla olup sınıfın fiziksel

olarak bölünmesini gerektiren koşullarda, sınav oturumlarının gerçekleştiği her sınıfta sınav gözetmeni olarak en az bir okutman veya öğretim üyesi hazır bulunmalıdır.

7.5.2. Sınavı alan öğrenci sayısının 30'dan fazla olduğu durumlarda öğretim elemanı sınav salonunda en az bir sınav gözetmeninin daha bulunması ile ilgili düzenlemeyi bağlı bulunduğu Fakülte'nin Dekanlık Ofisi ile birlikte çalışarak yapmak ile yükümlüdür. Sınavda görevli gözetmenler, görev yapacakları salonun kapasitesine göre ufak salonlarda en az 10, büyük salonlarda ise en az 15 dakika önce salonda hazır olmalıdırlar.

7.5.3. Sınavın başında ek kâğıt verilip verilmeyeceği ve sınav süresi, gözetmen(ler) tarafından duyurulmalıdır.

7.5.4. Salonda bulunan öğrenciler, mümkün olduğu ölçüde aralıklı ve düzenli bir biçimde oturtulmalıdırlar.

7.5.5. Sınav salonuna öğrenci kimliği ve kalem, silgi gibi sınavın yazılmasında kullanılacak gereçler ile öğretim elemanı tarafından sınavda kullanılmasına izin verilmiş kaynaklar getirilebilir. Ayrıca, sınav salonuna diğer öğrencileri rahatsız etmeyecek şekilde tüketilmesi ve arkada çöp bırakılmaması koşuluyla yiyecek ve alkolsüz içecek getirilebilir. Salona, bu sıralananlar dışında herhangi bir eşyanın (cep telefonu, ders notları ve kitapları, vb.) getirilmesi durumunda, cep telefonlarının kapatılması, ders notları, ders kitapları ve diğer eşya ve malzemelerin öğrencinin sınav sırasında ulaşamayacağı bir yere konulması gerekir. Sınav gözetmenleri cep telefonu, ders notları ders kitapları ve diğer eşya ve malzemeleri sınav düzeni için gözetim altına alabilirler.

7.5.6. Sınav başlamadan önce sınav gözetmeni kimlik kontrolü yapabilir. Kontrol, sınava giren kişinin, tüm sınav kâğıtlarına kimliğindeki isim ve numarasını yazdığının ve sınava giren kişinin kimlikteki kişi olduğunun tespit edilmesi suretiyle yapılır.

7.5.7. Sınav gözetmeni gerekli gördüğü durumlarda sınav başladıktan sonra da kimlik kontrolü yapabilir.

7.5.8. Sınav öncesinde veya sınav sırasında kimliğini ibraz edemeyen öğrenci, geçerli başka bir kimliğini ibraz etmek zorundadır. Kimliği bulunmayan öğrenci, ancak kimliğinin doğruluğu açısından tereddüt yaşanmıyorsa sınava alınır.

7.5.9. Kimlik kontrolü yapılırken öğrencilerin sınava girdiklerine dair imzaları yoklama kâğıdına alınmalı ve imza atan öğrenci sayısı toplam sınıf mevcuduyla karşılaştırılmalıdır.

7.5.10. Sınav sırasında her türlü kopya girişimine müdahale edilmeli, kopya olarak değerlendirilecek davranışlarda bulunan öğrenciden kâğıdını derhal sınav gözetmenine teslim etmesi istenmeli ve kopya eylemi hakkında sınav gözetmenlerinin imzaları ile kopya eyleminin nasıl yapıldığını özetleyen tutanak tutularak, kopya çekme eylemi ayrıntılı biçimde tespit edilmelidir. Sınav gözetmenleri kopya delilini oluşturan malzemeyi veya delile el koymanın imkânsız olduğu durumlarda, malzemenin görsel örneğini tutanağa eklemelidirler. Öğrencinin kopya delilini teslim etmemekte direnmesi veya görsel örneğinin alınmasını engellemesi durumunda, söz konusu durum da tutanak altına alınır.

7.5.11. Sınav gözetmenleri tarafından tutanak tutularak disiplin kuruluna aktarılan bir eylemin kopya veya kopyaya teşebbüs olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, ilgili disiplin kurulunun takdiri dahilindedir. Kararın disiplin kurulu tarafından öğrencinin kopya çekmediğine veya kopya çekmeye teşebbüs etmediği yönünde olduğu durumlarda, öğrenciye almış olduğu sınavın kalan bölümünü veya tüm sınavı yeniden alma hakkı verilir.

7.5.12. Sınav görevine gelemeyecek olanların önceden ilgili Fakülte'nin Dekanlığı'na haber vermeleri gerekir.

7.5.13. Sınav gözetmenleri arasında sınav düzenini bozmayacak biçimde sınav görevi değişimi yapılması mümkün olup; söz konusu değişiklik, sınavdan önce ilgili Fakülte Dekanlığı'na bildirilmelidir.

7.5.14. Gözetmenler kendi aralarında konuşurken öğrenciyi rahatsız etmemeye ve sınav gözetimini aksatmamaya özen göstermelidirler. Özellikle uzun süreli sınavlarda gözetmenlerden birinin, sınıfta başka bir gözetmen olması kaydıyla kısa süreli olarak sınıftan ayrılabilmesi mümkündür. Ancak, bu durum haricinde, gözetmenlerin sınav salonundan çıkmamaları gerekir.

7.5.15. Sınav başlamadan önce, sınav sırasında belirli aralıklarla sınav süresine ilişkin sınav gözetmeni tarafından tahtaya yazılarak ve/veya sözlü olarak bilgi verileceği öğrencilere belirtilmeli ve mümkün olan şekillerde sınav süresince belirli aralıklarla kalan süre öğrencilere bildirilmelidir. Bu bildirim tahtaya yazmak biçiminde veya gerektiğinde sözlü olarak yapılması önerilir.

7.5.16. Sınav bitiminde, cevap kâğıtları dersin öğretim elemanının belirlediği şekilde dizilmeli, teslim alınan sınav kâğıtları sayılarak yoklama kâğıdındaki öğrenci sayısı ile karşılaştırılmalı ve daha sonra yoklama kâğıdı gözetmenlerce imzalanmalıdır.

7.5.17. Öğrencilerin zorunlu bir neden olmaksızın, sınav kâğıtlarını teslim etmeden sınav salonundan çıkmalarına izin verilmez. Sınav düzenine uygun davranmayan öğrenci hakkında tutanak tutulur ve salondaki gözetmenlerce imzalanarak, sınavın verildiği dersin bağlı bulunduğu Fakülte Dekanlığı'na teslim edilir.

7.6. Diğer Hükümler

Oturum şeklinde yapılmayan sınavlarda (bağımsız çalışma, evde alınan sınavlar, vs.) öğrencilerin öğrenci davranış kurallarındaki ilgili maddelere uyması gerekmektedir (bakınız: Öğrenci Davranış Kuralları, Madde 4.2).

8. YÜRÜTME

Bu yönerge hükümleri, Koç Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

9. KAYITLAR

Programa kayıtlı öğrenciler ile ilgili bilgileri KKM tutar ve ilgili akademik birimlerle paylaşır.

10. GÖZDEN GEÇİRME

Bu yönergeyi gözden geçirme ve güncelleştirme sorumluluğu Akademik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcılığı Ofisi'ne aittir. Gözden geçirme her yıl Nisan ayında yapılır.

11. DEĞİŞİKLİK/ DAĞITIM/ ONAY TABLOSU

Değişen sayfa	Tarih	Değişiklik	Değişikliği yapan

Dağıtım (İlgili Bölümler)	
Rektörlük Ofisi, İnsan Kaynakları, Tüm Fakülteler, Hemşirelik Yüksek Okulu, Uluslararası Programlar Ofisi, Kayıt ve Kabul Müdürlüğü, Rehberlik ve Danışmanlık Ofisi	
Uygunluk Onayı (Rektör Yardımcısı):	Yürürlük Onayı (Rektör) :

Ek-2

**Koç Üniversitesi Saha Araştırmaları Merkezi-KU-SAM
(Koç University Center for Survey Research-KU-CSR)**

Kamuoyu yoklamaları ya da kısaca anket çalışmaları diye nitelenebilecek saha çalışmalarına Türkiye’de gösterilen ilgi son yıllarda hızla artmaktadır. Temel olarak bu saha araştırmaları kişilere sorulan sorular temelinde sistematik bilgi toplanması anlamına gelir. Burada soruların sorulduğu kişiler bir hedef kitleyi temsil edecek şekilde bir araya getirilmiş bir örneklem grubudur ve araştırmanın ana amacı bu grup temelinde çok daha geniş olan hedef kitle hakkında betimleyici ya da nedensel bazı çıkarımlarda bulunmaktır. İster tüm ülke geneline ister daha kısıtlı bir hedef kitleye yönelik olsun, bu tür çalışmalar doğrudan Türkiye’de demokrasinin işleyişine, kamu politikalarının oluşması ve değerlendirilmesine etki etmenin yanı sıra doğrudan özel sektörün karar mekanizmalarına da veri sağlamaktadır. Akademik disiplinler içinde de ekonomiden siyaset bilimine, sosyolojiden medya çalışmalarına, pazarlama ve finansla kadar pek çok alanda hipotez sınamadan kuramsal çerçeve geliştirmeye değişik amaçlara hizmet eden veri toplanmasını bu çalışmalar içinde görebiliriz.

Ancak bu çalışmalar akademik bilgi birikiminin en ön saflarında yer alan gelişmeleri tam olarak takip edememek ve kendilerinden beklenen etkin bilgi oluşturma işlevini yerine getirememektedirler. Koç Üniversitesi’nde kurulması önerilen Saha Araştırmaları Merkezi (KU-SAM) kısaca anket araştırmaları olarak nitelendirilebileceğimiz yöntem üzerine bilgi birikimi ve tecrübeyi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Merkez ismini “Saha Araştırmaları Merkezi” olarak seçmemizin nedeni anket ya da kamuoyu araştırmaları denildiğinde daha çok pazarlama ya da siyasi araştırmalar gibi kısıtlı bir alanda çalışılacağı çağrışımı uyandırmasıdır. Oysaki bu merkezdeki çalışmaların çok disiplinli ve farklı pek çok yöntemsel yaklaşımı ve bu yöntemlerin geliştirilmesine dair araştırmayı kapsamaması hedeflenmektedir. KU-SAM aynı zamanda akademik çalışmalarda dünya yazınının en ön saflarında yer alan projeler üretmek, Türkiye’deki kamu ve özel sektörde yaygın olarak kullanılan bu tekniklerin geliştirilmesine katkıda bulunmak, bu yolla üretilen bilginin kolaylıkla ulaşılır olmasını sağlamak ve en yetkin veri çözümleme tekniklerinin Türkiye pratiğinde uygulanıp geliştirilmesini sağlamaya yönelik çalışmayı amaçlamaktadır.

Kamu ve Özel Sektör için Saha Çalışmalarının Önemi

Kamuoyunun değişik konularda politika tercihleri, beklentileri ve değerlendirmeleri tipik olarak değişik ortamlarda yürütülen anket çalışmalarıyla tespit edilmektedir. Kamuoyunun tercih, beklenti ve değerlendirmeleri, doğrudan siyasa yapım süreçlerinin geliştirilmesi ve uygulanmakta olan politikaların etkinliğinin tespitine yönelik kaçınılmaz çalışmalardır. Bu açıdan bakıldığında, geniş halk kitlelerine kamu sektörü tarafından götürülen hizmetlerin etkinliğinin tespit edilmesi ve kamuoyunun aldığı hizmetlerden duyduğu memnuniyetinin yanı sıra hizmetler konusundaki beklentilerinin de saptanabilmesi iyi bir kamu sektörü yönetim mekanizmasının ayrılmaz parçalarıdır. Bu amaçla gerek belediyeler, gerek farklı bakanlık ve kamu kuruluşları değişik düzeylerde ve farklı hedef kitlelere yönelik olarak siyasa değerlendirme ve geliştirmeye yönelik pek çok kamuoyu yoklaması yapmaktadırlar.

Türkiye’de kamu hizmetlerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan kamuoyu araştırmalarında önemli eksiklikler gözlenmektedir. Saha araştırmalarında uzman olmayan istatistik bilgisi yeterli olmayan kişiler tarafından gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda elde edilen sonuçların bilimselliği konusunda ciddi şüpheler mevcutsa da, kamu sektöründeki yöneticiler bu sonuçları politika değerlendirme sürecinde kullanmaktan geri kalmamaktadır. Temel itibarıyla en başta gelen eksikler bu çalışmalarda sorulan soruların dünya pratiği ve Türkiye tecrübesinden kopuk olarak şekillendirilmesi, eksik örneklem teknolojisi ve saha uygulamalarındaki düzensizlikler ile yetersiz analiz yöntemlerinin kullanımını denilebilir. Bu çalışmaların en başta gelen eksiği, bu alandaki bilimsel çalışmaların en son geldiği düzeyi yansıtmaktan uzak oluşlarıdır. Bu çalışmalarda gözlenen eksikliklerin giderilmesi, toplanan saha verilerinin en son teknikler kullanılarak şekillendirilmesi ve anlamlı nedensellik testleri çerçevesinde çözümlemelere tabi tutulması Türkiye’de kamu siyasası belirlenmesi ve uygulanması sürecine önemli bir katkı olacaktır.

İşletmelerin etkin yönetimi ve müşteri kitlelerine ulaşabilmek amacıyla toplanan sistematik bilgi özel sektörün de çok ihtiyaç duyduğu bilgi kümelerinden birini oluşturur. İşletmeler içinde çalışanların sorun ve potansiyellerinin belirlenebilmesi ya da işletme yönetimlerinin iç değerlendirmesine yönelik farklı anket

tekniklerinin yaygın olarak kullanılması söz konusudur. Kaldı ki işletmelerin mal ve hizmetlerini ulaştırdıkları kitlelerin tercih ve beklentilerini belirlemesi açıktır ki rasyonel bir iş stratejisi belirlemenin ayrılmaz parçasıdır. Bu ve benzer amaçlarla yürütülen anket temelli çalışmalarda da kamu sektöründe uygulanan kamuoyu yoklamalarında kullanılan benzer teknikler kullanılmaktadır.

Kamu sektörü için olduğu kadar özel sektörde de saha çalışmalarının kullanımında önemli eksiklikler mevcuttur. Bu tekniklerin en yetkin kullanımı, açıktır ki, özel sektör içinde de önemli bir know-how gerektirmektedir. Buradaki eksikliklerin tamamlanması ve yetkin araştırma kurgularıyla bu çalışmaların yürütülmesi kamuda olduğu kadar özel sektörde de önemli bir eksikliği giderecektir. Kısaca kurulmasını önerdiğimiz KU-SAM gerek özel sektörde etkin stratejik karar mekanizmalarına katkı sağlamakta, gerek kamu sektöründe doğru, güvenilir bilgi temelli siyasa değerlendirmesi ve siyasa yapımına önemli bir katkı sağlayacaktır.

Kamuoyu ve Akademik Çevrelerin Türkiye’de Saha Çalışmalarına Bakışı

Türkiye’deki kamuoyu araştırmalarının önemli bir bölümü yüz yüze yapılan görüşmeler temelinde yürütülen çalışmalardan oluşmaktadır. Ancak, teknolojik gelişmeler ve düşük maliyetleri nedeniyle telefon ve internet üzerinden yürütülen çalışmaların sayısı son yıllarda hızla artmaktadır. Kamuoyu ile de sık sık paylaşıldığı gözlenen bu çalışmalar hakkında ise yaygın kaygı ve soru işaretleri gerek akademik ortamlarda gerek kamuoyundaki tartışmalarda sık sık dile getirilmektedir. Bunların başında örneklem temelli çalışmalara karşı duyulan güvensizlik gelmektedir. Örneğin, çok farklı görüşlerin yer aldığı aşık olan tüm bir ülke halkı ya da milyonlarca kişinin yaşadığı yerleşim yerlerindeki görüşlerin nasıl olup da yaklaşık 1,500 kişiden oluşan bir örneklem grubu temelinde belirlenebildiği gelmektedir. “Nasıl olur da hedef kitlenin bu kadar geniş olduğu bu çalışmalarda bu kadar az kişiyle görüşülerek anlamlı bilimsel sonuçlara ulaşılabilir?” sorusu sık sık dile getirilmektedir. Örneklem tekniklerinin yanlış ve eksik kullanımı, örneklem pratiğinde gözlemlenen saydamlık ve standart eksikliğinin yanı sıra gerek akademik camiada gerekse de kamuoyunda örneklem tekniğinin tam olarak anlaşılması bu eleştirilerin en temel nedenidir.

Halk arasında “anket çalışması” olarak anılan bu çalışmalarda kullanılan soruların sık sık eleştirildiği de gözlenmektedir. Eleştiriler özünde araştırmacıları istedikleri sonuçlara ulaşmak amacıyla bazı soruları şekillendirmekle itham eder tondadır. “Sorular şu şekilde değil de bu şekilde sorulsaydı sonuçlar da elde edildiğinden farklı olurdu” gibi bir eleştirinin pek çok tartışmada dillendirildiği görülmektedir. Bu yaklaşımın ardında, aşağıda da ayrıntılı olarak irdeleneceğimiz gibi, saha araştırmalarının Türkiye pratiğinde ve Türkçede hangi tür soruların nasıl dillendirilmesi gerektiğine dair bir bilgi birikiminin mevcut olmaması yatmaktadır. Yurtdışındaki birikimin neredeyse otomatiğe bağlanmış bir Türkçeleştirilmesi temelinde şekillenen pek çok çalışmanın bu konudaki beklentileri karşılamaktan uzak olduğu açıktır.

Akademik çevrelerde de önemli bir eksiklik öğrencilerin bu saha çalışmaları konusunda eğitilmesine dairdir. Bildiğimiz kadarıyla bugün itibarıyla belli başlı Türk üniversitelerinde bu teknikler üzerine düzenli olarak verilen ne lisans ne lisansüstü dersler mevcuttur.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz haliyle saha çalışmaları alanında Türkiye pratiğine yönelik bilginin üretilmesi, muhafazası ve paylaşılmasında kurumsal bir yapıya ihtiyaç olduğu aşıkardır. Bu kurumsal yapının, Türkiye’de bu tür teknikleri kullanan en geniş akademisyen sayısına sahip üniversitelerden birisi olan Koç Üniversitesi bünyesinde kurulması doğal bir gelişme ya da gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.-

Bilimsel Araştırma Alanı Olarak Saha Çalışmaları

Yukarıda, Türkiye’de saha çalışmaları alanıyla ilgili değerlendirmeler, Koç Üniversitesi Saha Araştırmaları Merkezi’nin kurulması için gerekli şartların oluştuğunu göstermektedir. KU-SAM bünyesinde yapılacak olan bilimsel ve uygulamalı çalışmaları daha iyi anlamak için saha araştırmaları alanını daha detaylı bir şekilde irdelenecek gerekmektedir. Bu basitleştirici çerçeve içerisinde saha araştırmalarına ve Türkiye’deki uygulamalarına bakarak önerilen Koç Üniversitesi Saha Araştırmaları Merkezi’nin kuruluş gerekçeleri daha iyi anlaşılacaktır.

Kısaca kamuoyu yoklamaları ya da anket çalışmaları olarak tarif ettiğimiz saha araştırmaları Jean M. Converse (1987) dört ana başlık altında betimlemekte ve tasnif etmektedir. Bunların birincisi saha çalışmalarının hangi amaçlar için kullanıldığı temelinde şekillenmektedir. İkincisi, soru sorma tekniklerindeki gelişmelerdir.

Üçüncüsü, örneklem teknolojisindeki gelişmeler ve dördüncüsü ise veri toplama tekniklerindeki gelişmelerdir.¹

Saha Araştırmalarının Amaçları

Tarihsel gelişim içinde en eski saha araştırmaları olarak genel nüfus sayımları gösterilebilir. Bu sayımlar bir bölgedeki tüm nüfusu öncelikle vergilendirme ancak daha sonraları da siyasi temsil amacıyla yapılmıştır. Her iki gerekçenin de doğasından olarak bu sayımlar her zaman siyasi olarak tartışılmalıdır. Daha sonraları saha çalışmaları öncelikli olarak bir sosyal sorunun doğasını anlamak bu soruna dair çözüm ve siyasa önerileri üretmek amacıyla şekillendirilmiştir. Charles Booth tarafından 14 yıl boyunca Londra’da yaşayan yoksul nüfusun özellikleri ve yoksulluk nedenleri üzerine yürütülen çalışma modern dönemin bu tür çalışmalarının öncülerinden biri olarak verilebilir. Her ne kadar bu öncü çalışma bugün anlaşıldığı şekliyle bir örneklem ve yapılandırılmış bir soru cetveli temelinde yürütülmemiş olsa da, Booth elde ettiği sistematik ölçümleri nicel özetler haline dönüştürerek bu temel sosyal sorunun çözümlemesini 17 ciltlik bir çalışma çerçevesinde özetlemiştir.²

Günümüze gelirken “sokaktaki insanın” görüşünü anlamaya yönelik saha çalışmaları gazeteler ve pazarlama araştırmacıları tarafından artan sıklıkta kullanılmıştır. Siyasetçilere gösterilen tepkiler, partilerin toplum kesimleri tarafından ne derece ve ne nedenlerle desteklendiğinin anlaşılmasına yönelik çalışmalar başından beri saha araştırmalarının en önemli dallarından biri olagelmıştır.

1930lara gelindiğinde hangi mal ve servislerin nasıl bir pazara sahip olduğu, reklamların etkinliği ve benzeri konularda pazarlama açısından ciddi ve yaygın araştırmalar yürütülmekteydi. Zamanla bu özel şirketler ve araştırma grupları ya da merkezleri yüz yüze görüşmelerden, posta yolu ile veri toplamaya ve sonrasında da telefonla benzer araştırmaları yürütmeye başladılar. Bu çalışmaların temelinde tutum ve tercihlerin standart bir soru cetveli çerçevesinde ölçülüp tüketici ve seçmenlerin tatmin düzeylerini belirlemek yatar. Tüketicilerin mevcut ya da planlanan bir servis ya da ürüne dair beklentilerinin ne derece tatmin edilebildiğinin saptanması bu tür çalışmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Şirket yöneticileri mevcut piyasa şartlarında var olan ya da hedeflenen müşterileri ve çalışanları ile yürüttükleri bu anketlerle şirketlerinin performanslarını geliştirmek yönünde bilgi üretmektedirler. Siyasetçiler ve siyasi partiler ise seçmen karşısında ne durumda olduklarını çözümlene gayreti içinde saha çalışmalarına yönelirler. Öyle ki bu çalışmalar siyasette dile getirilen her tür görüşü doğrudan şekillendiren başlıca etmenler arasında gösterilmektedir. Siyaseten tercih edilen konularda liderlik göstermek ve fikirlerini halka anlatıp onları ikna etmektense pek çok zaman siyasilerin sadece saha çalışmalarıyla popüler olduklarını tespit ettikleri görüşleri dile getirmeyi tercih ettikleri gözlenmektedir.

Tüketici ya da siyasi davranışı pazarlama ya da siyasi rekabet amacıyla öğrenmenin yanı sıra git gide artan sayıda çalışma doğrudan davranışsal sosyal bilimciler tarafından değişik sosyal dinamikleri betimlemek ve bunlara dair hipotezlerin testi amacıyla da kullanılmaya başlanmıştır. 1950lerde yükselişe geçen bu yaklaşım çerçevesindeki çalışmalar günümüze geldiğimizde pek çok saygın araştırma grubu tarafından uluslararası işbirlikleri çerçevesinde ve kimi kez de kamu kaynakları tarafından desteklenerek sürdürülmektedir.³ Türkiye’de de bu çalışmaların bazıları yürütülmektedir. Ancak bu çalışmalar Türkiye hakkında karşılaştırmalı bir bilgi verirken pek çok Türkiye’ye özgü sorun hakkında ayrıntılı bir sorgulama yapmak yerine standart bir soru cetvelinin Türkçeleştirilmesi yoluna gidilmektedir. Türkiye’ye ve Türkçeye özgü bir sorgulama çerçevesi oluşturulamamakta ve bu alanda çalışmalar eksik kalmaktadır.

Benzer şekilde Türkiye İstatistik Kurumu bünyesinde son yıllarda gitgide artan sayıda anket çalışması iktisadi hayat ve buradaki gelişmelerin tespitinin ötesinde sosyal konuların da sorgulanmasını sağlar olmuşlardır. Bu çalışmalar zamana yayılmış bir istatistikî veri üretme gayretiyle şekillenirken nedensellik keşfetmeye olanak sağlayacak derinlik ve kuramsal derinliğe sahip değildir. Bu açıdan davranışsal bir çözümleme yerine ana olarak özet istatistikî betimlemeler amacına yönelik bir kullanımları olmaktadır.

¹ Jean M. Converse, 1987. *Survey Research in the United States: Roots and Emergence 1890-1960*, University of California Press.

² Bakınız <http://booth.lse.ac.uk/> .

³ Bu çalışmalar arasında Dünya Değerler Araştırması (<http://www.worldvaluessurvey.org/>), Uluslararası Saha Çalışmaları Programı (<http://www.issp.org/>), Avrupa Sosyal Anket Çalışması (<http://www.europeansocialsurvey.org/>) örnek olarak verilebilir.

Son yıllarda kamuoyu yoklamaları yoluyla özellikle yeni kurulan düşünce kuruluşları (think-tanks) kamuoyunda tartışılan pek çok önemli konuda araştırmayı desteklemiştir.⁴ Ancak burada gözlenen bir eksiklik bu çalışmaların akademik camia ile sağlam bir işbirliği temelinde şekillendirilmediğidir. Öte yandan bu çalışmalardan elde edilen veri, akademik standartlara çoğu zaman uygun değildir ve veri tabanları da akademisyenlerin kullanımına açılmamaktadır. Bu eksikliklerin giderilmesi yönünde çalışmak KU-SAM'ın en başta gelen amaçlarından biri olacaktır.

Soru sorma tekniklerindeki gelişmeler

Kişilerin içselleştirmiş oldukları ve doğrudan gözleme olanak vermeyen öznel (sübjektif) durumların ölçümüne duyulan ilgi soru sorma tekniklerindeki gelişmeleri besleyen en önemli etmendir. Olgusal bilgilerin toplanması aşamasında görüşmeciler, doğrudan basit bir yaş, meslek, eğitim ve benzeri olgulardan oluşan bir liste ile seçilen kişilere gitmekte ve basit sorularla bu bilgileri toplamaya çalışmaktaydılar. Genellikle bu tür soruların nasıl sorulması gerektiğine dair ayrıntılı bir düşünme sürecinden geçilmiyordu. Çoğu zaman tecrübeli görüşmeciler, bu sorgulamalarda neyin nasıl sorulması gerektiğini iyi bildikleri varsayımıyla hareket ediyorlar ve bu sorunun dillendiriliş şeklinin elde edilen verilerin sağlıklılığına dair bir sorun teşkil etmediği varsayımıyla hareket ediyorlardı.

Ancak ne zaman ki anket yapmak bir endüstri haline dönüştü ve bunun sonucunda pek de tecrübeli olmayan pek çok anketör pazarlama ve siyasi araştırmalarda kullanılır oldu, o zaman soruların soruluş ya da dillendiriliş şekli üzerinde daha dikkatli düşünülmesi gereği de açıkça ortaya çıktı. Aynı zamanlarda ortaya çıkan bulgular da soruların dillendiriliş şekillerinde ufak değişikliklerin elde edilen sonuçlarda önemli farklılıklar yarattığını gösterince araştırmacılar soru dillendiriliş üzerine daha dikkatle eğilmeye başladılar. Bu tür çalışmalarda kullanılan anketörlerin eğitimleri ve görüşmelerin gerçekleştirilmesinde dikkat edilmesi gereken unsurların standardize edilmesi üzerine de gitgide daha dikkatle eğilinmeye başlandı. Anketörlerin görüşmelerde nasıl davranıp, soruları nasıl kaydettiklerinden, kıyafet ve dış görünüşleriyle konuşma şekillerindeki farklılıklara kadar türlü etmenin elde edilen sonuçları etkilediğinin tespiti bu alanlarda da eğitim ve standardizasyona gidilmesine neden oldu.

1930lara gelindiğinde Louis L. Thurstone gibi psikometri uzmanları, kişilerin hisleri, tutumları ve değerleri gibi öznel durumlarını nicel yöntemler kullanarak ölçmek üzerine önemli gelişmeler kaydetmeye başladılar.⁵ Ancak bu yöntemler çok ayrıntılı ve uzun soruların cevaplanmasıyla işliyor ve ülke genelini temsil yeteneğine sahip rastsal örneklerle kullanımı çok güç oluyordu. Daha sonraları Rensis Likert kendi adıyla anılacak cetveli geliştirip Thurstone'un zor ikili karşılaştırmalarla elde edilen sonuçlarına benzer sonuçlar elde edilebildiğini gösterince soru cetvellerinin kurgulanması ve soru dillendirmesinde önemli bir adım atılmış oldu. Likert bu bulgularını daha sonra bu çalışmalarda öncü olacak Michigan Saha Çalışmaları Araştırma Merkezi'ni (*Michigan Survey Research Center*) 1946 da kurarak devam ettirdi.

Günümüze gelindiğinde soru cetvellerinin kurgulanması ve soruların dillendirilmesinde Türkiye'deki pratik oldukça gelişime muhtaç bir alandır. Tipik olarak sorular değişik yurtdışı çalışmaların Türkçeleştirilmesi ya da uyarlanmasından ibarettir. Bu alanda Türkçe'nin kullanımındaki farklılıkların etkilerinin ölçümü üzerine pek çalışma yoktur. Soruların uzmanlarca gözden geçirimi, odak grup tartışmaları, bilişsel görüşmeler (cognitive interviews) ya da rastlantısal ayırışma deneyleriyle (randomized / split ballot experiments) test edilip değerlendirilmesi nadirdir. Genel pratik soru cetvellerinin sahaya çıkmadan önce ufak bir grupla görüşme yapılarak sahada pilot teste tabi tutulmasıdır. Ancak açıktır ki bu uygulamanın Türkçenin kullanımı temelinde karşı karşıya olunan sorunlar ve belirsizliklerin anlaşılmasında kısıtlı bir yardımcı olabilmektedir.

Türkiye'de uygulanan anketlerde kullanılan soruların cevaplanmasında nasıl bir bilişsel sürecin işlediği konusunda hemen hiçbir bilgi birikimimiz bulunmamaktadır. Türkçe'de ve Türkiye pratiğinde iyi soru dillendirme teknikleri, ancak birkaç üniversitede bu konularda verilen derslerde üzerinden gidilen ve sadece

⁴ Örneğin Türkiye'nin gençlik profili (<http://www.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=111279&q=turkiye-nin-genclik-profilini>), ya da Türkiye'de Arapların imajı (<http://www.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=35087&q=arab-image-in-turkey>), dış ilişkiler (http://www.gmfus.org/publications/TT/TT_2011_text_turkce.pdf), ya da Arap dünyasında Türkiye algısı (http://www.tesev.org.tr/Upload/Publication/bf4b4091-ccc9-4066-b7fa-e2f1e3a482f4/Arap%20Dnyasinda%20Turkiye%20Alg%C4%B1s%C4%B1_06.2010.pdf) gibi pek çok konuda araştırmalar yürütülmüştür.

⁵ Bakınız Thurstone, L.L. ve E.J. Chave. 1929. *The Measurement of Attitude*, Chicago: University of Chicago Press.

batı dillerindeki ders kitaplarındaki prensiplerin aktarılması yoluyla anlatılan konulardır. KU-SAM bu eksikliklere de üstleneceği araştırmalarda eğilerek önemli bir boşluğu da kapatacaktır.

Örneklem teknolojisindeki gelişmeler

Genel nüfus sayımlarında hedef nüfustaki tüm bireylere ulaşılmaya çalışıldığından örneklemeye bağlı hata sınırlanabilmektedir. Fakat geniş hedef kitle ile karşı karşıya olduğunda tüm bireylere ulaşma hedefinin pratik olmadığı açıktır. Bu amaçla ilk başlarda “tipik” bir yerleşim merkezi bulunmaya çalışılmış ya da elde edilen örneklem örneğin cinsiyet dağılımı açısından yüzde elli kadın yüzde elli de erkek olarak oluşacak şekilde seçilmesine gayret edilmiştir. Olasılık teorisinin temelleri 18. Yüzyılda atılmış olsa da örneklem teknolojisi ancak 20. yüzyılda ve tarımsal mahsul tahmini üzerine yapılan çalışmalar temelinde şekillenmiştir. Tarımsal ürün mahsulünün tahmini üzerine yapılan çalışmalarda alan olasılığı örneklem (area probability sampling) tekniği geliştirilmiştir. Bu teknik herhangi bir tarımsal alanın seçilme olasılığının eşitlenmesi prensibi üzerine inşa edilmiştir. Tarımsal alan örnekleminden haneler ve burada yaşayan kişilerin örneklemeye dahil olma olasılıklarının eşitlendiği bir örneklem seçme tekniği geliştirilmesi mümkün olmuştur. Öyle ki bu teknik örneklemeye dahil edilmek istenilen hedef kitleye dahil olan tüm kişilerin bir listesinin oluşturulması gereği olmadan da çalışabilecek şekilde indirgenebilmiştir. Böylelikle, milyonlarca tüketici ya da seçmenin tek tek isim listeleri olmaksızın yaşadıkları şehir ya da adres bloklarından rastsal bir teknik ile seçilmelerini mümkün kılan bir örneklem teknolojisi yaratılabilmektedir.

Bu tekniğin geliştirilmesi ile büyük ekonomik buhran yılları ve ardından gelen II. Dünya Savaşı yıllarının sosyal sorunları hedef kitleyi temsil gücüne sahip örneklemle yürütülebilecek saha çalışmalarını ön plana çıkarmıştır. Bu amaçla yürütülen ilk modern rastsal örneklem temelli saha çalışması 1939 yılında aylık işsizlik istatistikleri elde etmek amacıyla kullanılmıştır. İkinci dünya savaşı yıllarında bireylerin hükümet tahvillerini alma eğilimleri gibi öznel tutumların yanı sıra olgusal gözlemler elde etmek amacıyla da benzer örneklem teknikleri kullanılmıştır. Savaş yıllarında örneklem ve saha çalışmalarına yapılan yatırım sonucu pek çok kalifiye sosyal bilimci hedef kitleyi temsil gücüne sahip bir örneklem temelli saha çalışmalarının temel itibarıyla üç ana etmen tarafından şekillendiği fikrinde birleşmişlerdi. Bunlardan biri soruların nasıl dillendirildiği, diğeri verilerin anketörler tarafından nasıl toplandığı ve üçüncüsü ise örneklemin nasıl çekildiğiydi.

Günümüzde bilimsel saha çalışmalarında temel alınan standart rastsal örneklemdir. Türkiye’de sosyal bilim camiasında rastsal örneklem tekniği oldukça nadir kullanılan bir tekniktir. Bunun nedeni son birkaç yıla gelene kadar bu tekniğin gerektirdiği veri tabanının mevcut olmamasıydı. Oysa son birkaç yıldır TÜİK tarafından işyeri dışı hanelerde yaşayan nüfusa dair bilgiler kamunun kullanımına açık bir şekilde düzenli değildi. Son yıllarda artan bir güvenilirlikle bu tür bir tekniğin uygulanmasına olanak verecek bir veri tabanı. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminin (ADNKS) geliştirilmesiyle oluşmuştur. Ancak halen bu veri tabanının kullanımı gerek akademik çalışmalarda gerek piyasaya yönelik siyasi ya da pazarlama çalışmalarında son derece sınırlıdır. Bu tekniğin tüm kullanıcıların erişebilmesine olanak sağlayacak kolaylığa ulaştırılması için bir özel çaba gerekmektedir.

Telefon anketlerinde dijital ortamda hanelere ve işyerlerine ait telefon numaraları birbirlerinden ayrıştırılır şekilde kullanıma açık değildir. Dolayısıyla rastsal numara arama yöntemi ya da herhangi bir listeden coğrafi tabakalandırma ya da basit rastsal yöntemle arama yönteminin uygulanması şu an için mümkün değildir. Piyasa şartlarında telefon anketleri uygulanmaktadır. Ancak bunların rastsal örneklem kuralları çerçevesinde gerçekleştirildiğini söylemek mümkün değildir. Bu teknolojinin geliştirilmesi için önemli bir akademik ve teknolojik yatırım gerekmektedir. Kısaca KU-SAM faaliyetlerinin önemli bir bölümü de bilimsel standartlara en uygun örneklem teknolojisinin yaygın kullanımını sağlamaya yönelik olacaktır.

Veri toplama tekniklerindeki gelişmeler

Saha çalışmalarının ilk yıllarında bilgi toplama teknikleri özünde mümkün olduğunca çok kişiyle görüşme temeline dayanıyordu. Özünde yapısal bir soru cetveline dayanmayan kalitatif görüşmeler uzun görüşme notları üretiyor ve bunların özetlenmesi temel çözümleme sorunsalını oluşturuyordu. Saha çalışmalarının gelişimi özünde veri toplama yöntemlerinin standardizasyonu, hızlandırılması ve dolayısıyla da ucuzlaştırılması temelinde gelişmiştir.

Okuma yazması olan hedef kitlelere ulaşmakta öncül saha çalışmaları posta ile anket soru cetvellerini hedef kitleye ulaştırıp onların bu cetvelleri doldurmaları yoluyla veri toplamıştır. Ancak Türkiye gibi önemli oranda okuma yazması olmayan bir kitlenin bulunduğu ve aynı zamanda da posta servisinin güvenilirlikten yoksun bir

şekilde çalıştığı ülkelerde bu yöntem yaygın kullanıma sahip olamamıştır. Saha çalışmalarının kısa sürede bitirilmesi gereken durumlarda da posta servisinin hızı ve güvenilirliği bu tür çalışmaları temelinden etkilemekteydi. Bu açıdan da posta yolu ile çalışmak sorun yaratıyordu.

Telefon servisinin yaygınlaşmasıyla görece olarak ucuz ve hızlı bir şekilde hedef kitlelere ulaşabilmek mümkün hale gelmiştir. Ancak uzun yıllar boyunca telefon anketleri görece olarak fakir ve hızla yer değiştiren hedef kitlelere ulaşma yönünden sorunlu olmaya devam etmiştir. Son yıllarda telefon kullanımının yaygınlaşmasının yanı sıra cep telefonu servislerinin yaygınlaşmasıyla da hem fakirlik hem de yer değiştirme eğiliminde olan kitlelere ulaşımındaki sorunlar çözüm yoluna girmiştir. Ancak bu kez de cep telefonlarının erişilebilirliğinde yasal kısıtlar oluşmaya başlamıştır. Özel şirketlerin kontrolündeki cep telefon kayıtları hem yasal olarak paylaşım açılmamakta hem de paylaşım bir maliyet karşılığı mümkün olsa bile yasal olarak engellenebilmektedir. Belki de en önemli kısıt telefon anketlerinin çok yaygınlaşması sonucu cevap verme oranlarında büyük düşüşler olmasıdır. Dolayısıyla, bu teknikle elde edilen örneklemelerin temsil gücü sorgulanır hale gelmektedir.

Ancak burada vurgulanması gerek nokta veri tabularının düzenli olduğu ortamlarda örnekleme dahil edilecek kişilere rastsal örneklem kurallarına uygun olarak ulaşımında, değişik soruların istenildiği şekilde sorulmasına ve verinin elektronik ortamda kaydına ve analizine kadar her aşamada kompüterize sistemlerin kullanımının mümkün hale gelmesidir. Ancak bu sistemlerin Türkiye'deki kullanım standartlarında eksiklikler ve belirsizlikler sürmekte ve bu alanda akademik çalışmalara olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır.

Kişisel bilgisayarların ucuzlaması sonucu en başta kullanıma açılan yüz yüze görüşmelerde de kompüter kullanımı mümkün hale gelmiştir. Anket soru cetvellerinin kâğıda basılı olarak kağıt kalem aracılığıyla yapılması yerine kişisel bilgisayarlar yardımıyla hanelere bilgisayarları da götürerek yapmak mümkün hale gelmiştir. Hatta bu teknoloji yardımıyla görüşmelerin yapıldığı hanelerin kontrolü de mümkün olmakta ve rastsal örneklem seçimi kriterlerine uyum her aşamada kontrol edilebilmektedir. Ancak bu teknolojinin kullanımında da gerek anketörlerin eğitimi gerek bilgisayarların sağlanması ve kullanımı birer maliyet kalemi olduğunda bu tekniğin Türkiye şartlarına uygun geliştirilmesinde de bilgi ve tecrübe birikimine ihtiyaç vardır. Son yıllarda internet erişiminin de yaygınlaşmasıyla anket çalışmalarının internet üzerinden yürütülmesi yönünde önemli gelişmeler olmuştur. Burada örneklemin içinde yer alan kişilerin seçilmekten ziyade kendi seçimleriyle bu anketi doldurmaları sonucu temsili örneklem seçiminde sorunlar vardır.⁶ Ancak klasik örneklem yöntemleriyle birlikte eşleştirme teknikleri ve değişik örneklem sonrası ağırlıklandırma tekniklerinin kullanımıyla temsiliyet sorunlarına değişik çözümler üretilebilmektedir. Bu tekniklerin Türkiye özelinde geliştirilmesi için de önemli bir akademik bilgi birikimine ihtiyaç vardır. KU-SAM için bu konuda da gösterilecek faaliyetler büyük önem taşımaktadır.

Veri Çözümlemesi ve Deneysel Çalışmalar

Saha çalışmalarının çözümlenmesinde örneklem tekniklerinin gelişmesiyle birlikte artan oranda istatistiki çok değişkenli çözümleme teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu teknikler tabülar çözümleme tekniklerine dayalı olarak başlamış ardından kompüter teknolojisinin en yüksek olasılık kestirmesi (maximum Likelihood estimation) yönteminin kullanımını geniş kitlelere açmasıyla önemli merhaleler kat etmiştir. Burada vurgulanması gereken nedensellik sınamalarında saha verilerinin kullanımında gelişen tekniklerdir.

Bu tekniklerin yanı sıra saha çalışmalarında elde edilen verilerin kendine has sorunlarına istatistiki çözümler üretilmesinde de önemli gelişmeler olmuştur. Öncelikle, elde edilen örneklemin temsil yeteneğini sınamak ve geliştirmeye yönelik teknikler geliştirilmiştir. Bunlarla eş zamanlı olarak saha çalışmalarında elde edilen verilerdeki sorulara eksik cevap verme nedeniyle gözlenen eksiklerin değişik istatistiki çözümleme yöntemleriyle bir anlamda "tamir edilmesi" yönünde teknikler geliştirilmektedir.

Nedensellik sınamalarının temelinde yatan deneysel yöntemler artan bir hızla saha çalışmalarına uyarlanmaktadır. Gerek değişik sosyal bilim dallarındaki akademik hipotezlerin sınanmasında, gerek daha pratik ve kamu politikalarına dair değerlendirmelerle iktisadi ve pazarlama araştırmalarının ihtiyaç duyduğu sınamaların gerçekleştirilmesinde artan bir hızla deneysel teknikler saha çalışmalarına uyarlanmaktadır. Bu teknikler saha çalışmalarının gerek örneklem seçimi gerek saha çalışmalarının yürütülmesinde özel bir seri sorunun çözülmesini gerektirmektedir. Bu konuda Türkiye pratiğine dair bir birikimin oluşturulması bu teknolojinin kullanımı ve geliştirilmesinde büyük önem arz etmektedir. Keza benzer şekilde saha çalışmaları

⁶ Bu çalışmalara Koç Üniversitesi'nden verilebilecek örnek olarak www.oypusulasi.org sitesinden toplanan 2011 seçimine dair verilerdir.

verilerinin çözümlenmesinde hem teknik bilgi eksikliğinin ortadan kaldırılması hem de bu verilerin geniş akademik kitleler tarafından kullanılabilir şekilde korunup potansiyel kullanıcılara sunulması özel bir birikim ve yatırım gerektirmektedir. KU-SAM veri analizi ve deneysel yöntemlerle veri toplanması yolunda Türkiye’de öncü bir merkez olma amacı gütmektedir.

Yukarıda sözü edilen saha verilerinin çözümlenmesi ve değişik deneysel kurguların saha çalışmalarında uygulanmasında da Türkiye pratiğinde önemli bir tecrübe ve bilgi birikimi eksikliği vardır. Elde edilen verilerin çözümlenmesine gelindiğinde sık sık sadece basit betimlemeler kullanılmakta ve nedensel ilişkilerin modellenmesi nadiren gözlenmektedir. Kamuoyu araştırmalarında nedensellik saptamalarında son yıllarda sık sık kullanılan ileri istatistikî çözümler ancak nadiren Türkiye’de kullanılmaktadır. Deneysel kurgulara ise ancak son yıllardaki birkaç çalışmada rastlanmaktadır.

Niceliksel çözümlerinin kısıtları en kaba şekilde dile getirilirken bu kısıtların ortadan kaldırılmasında kullanılacak yöntemlerin neler olduğu üzerine pek kafa yorulmamakta, bu niteliksel ve niceliksel yöntemler arasındaki alışveriş genel olarak göz ardı edilmektedir. Oysa özellikle akademik çalışmalarda nicelik ve niteliksel çözümlerinin birbirleriyle etkileşim içerisinde kullanımını mümkün kılan bir araştırma kurgusuna dair bilgi ve tecrübe birikimi gereklidir.

Bu konularda gerek kurumlara, gerek kişilere dair davranış, tercih ve tutumları belirlemek üzerine sosyal bilimler alanında oluşmuş geniş bir yazın mevcuttur. Koç Üniversitesi içinde de bu alanda yürütülmüş çalışmalarla oluşmuş bulunan önemli bir birikim vardır. Bu gerekçeler temelinde önerilen Saha Araştırmaları Merkezi’nin ana amaçları şu şekilde özetlenebilir:

- Mevcut sosyal bilim yazını ve Türkiye’de elde edilmiş tecrübe ve bilgi birikimi temelinde kamuoyu ve akademik çevrelerde saha çalışmalarına yönelik mevcut kaygı ve sorulara cevap sunabilmek.
- Temel soru cetveli kurgusu, soru dillendirmesi alanlarındaki gelişmeleri takip ederken Türkiye pratiği ve Türkçede akademik bilgi birikimi oluşturmak bu konuda karşılaşılan güçlükleri aşmak yönünde akademik çalışmalar yürütmek.
- Saha çalışmalarında kullanılan örneklem yöntemleri konusunda en ön saflardaki yazını takip edip bunun geliştirilmesi ve Türkiye pratiğinde temel örneklem bilgi birikimini akademik ve piyasa kullanıcılarına açmak.
- Saha verilerinin değişik toplanma ve çözümlenme yöntemleri üzerine bir bilgi birikimi oluşturup bunların Türkiye pratiğinde kullanımını akademik camia ve piyasa aktörlerine sunmak bu yöntemlerin geliştirilmesine olanak sağlayan bir akademik tartışma ortamını oluşturmak.
- Saha araştırmaları alanında en ön saflarda bulunan araştırmaların oluşturulmasına öncülük etmek, bu konudaki bilgi birikimini araştırmacılar ve kamuoyu ile paylaşmak
- Bu alanda mevcut verileri en rahat erişilebilir bir şekilde muhafaza etmek ve kullanılabilir hale getirmek.
- Üniversitemiz, Türkiye ve dünya genelinde bu tür çalışmalar yürütenler için bir referans merkezi haline gelmek. Farklı araştırma gruplarıyla bu alanda projeler üretip üniversitemizdeki akademik üretkenliği arttırmak.

Temel Amaç ve Faaliyet Alanları

Bu temelde, Koç Üniversitesi’nde kurulması amaçlanan Saha Araştırmaları Merkezi saha çalışmalarındaki tüm süreçlere mevcut bilimsel yazının en ön saflarındaki analitik yöntemlerle yaklaşarak, bu süreçleri Türkiye pratiğinde ve Türkçe uygulamalar için geliştirmeyi, bu alanda çalışanların en son tekniklere erişimini kolaylaştırmayı ve bu tekniklerin en son gelişmeler ışığında yürütülmesini kolaylaştırmayı amaçlayan bir merkezdir.

1. Kurulması önerilen Merkezle ilgili Üniversitede halen faaliyet gösteren bölümler ve bu bölümlerde uygulanmakta olan lisans ve/veya lisansüstü programlar:

Kurulması önerilen bu Merkez’in, Koç Üniversitesi’nde halen faaliyet gösteren Uluslararası İlişkiler, Ekonomi, Sosyoloji, Psikoloji, İşletme ve Pazarlama dalları başta olmak üzere tüm sosyal bilim bölümlerinde

uygulanmakta olan lisans ve lisansüstü programlarına doğrudan ve kapsamlı bir katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

2. Merkez faaliyetlerinin bu bölümlerde uygulanan programlara ve araştırmalara sağlayacağı akademik destek:

Merkezimizi kurarken öncelikle yönetsel bir birliktelik ile yola çıkmaktadır ancak farklı disiplinlerde yürütülmekte olan değişik araştırmalarla oluşmaya başlamış uzmanlaşmanın zamanla daha da artacağını öngörmekteyiz. Bu araştırma alanları ve her birinde üniversitemiz mensuplarınca yürütülmüş değişik projeler aşağıda kısaca özetlenmiştir:

- *Dış politika ve Avrupa Birliği'ne bakış ve Avrupalılaşma eğilimleri*
- *Ekonomik kriz etkisi altında şirket yönetimleri*
- *Kamuoyunun eğitime bakışı ve eğitim politikalarını değerlendirmesi*
- *Kültür, kimlik, dindarlık ve siyasi İslam*
- *Seçmen davranışı*
- *Siyasal-İktisat, Kamuoyunun Ekonomiye Bakışı*
- *Türkiye'de kamuoyu perspektifinden kültür ve kültür politikaları*
- *Uluslararası Saha Çalışmaları Programı (International Social Survey Program)*
- *Yerel ve Merkezi Yönetimlerde Kamu Yönetimi*

Yukarıda özetlenen arka plan temelinde KU-SAM temel olarak aşağıdaki faaliyetlerde bulunarak halen yürümekte olan araştırma faaliyetlerine destek sağlayacaktır.

- Halen yürütülmekte olan çalışmaların saha araştırmaları yöntemi çerçevesinde ilgili ve yetkin bir akademik çevre tarafından tartışılıp geliştirilmesine olanak sağlayacak sunum, yuvarlak masa, konferans vb faaliyetlerde bulunmak.
- Bugüne dek yürütülmüş çalışmaların akademik çevreler ile paylaşılmasına olanak sağlayacak bir veri bankası oluşturmak ve web üzerinden bu çalışmaların soru cetvelleri, örneklem planları ve değişik istatistikî çözümlene paketlerince kullanılabilir veri setlerini paylaşmak.
- Kamuoyu gündemine gelen bu tür çalışmaların bağımsız bir değerlendirmesini yapmak, akademik bir ortamda tartışılmasını sağlamak ve veri setlerinin akademik camiaya açılmasına yardımcı olmak
- Yukarıda özetlenmiş olan Koç Üniversitesi öğretim üyelerinin değişik ilgi alanlarında farklı disiplinlerden araştırmacıların bir araya gelerek disiplinlerarası projeler üretmelerine olanak sağlayacak bir akademik fikir alışverişi ortamı yaratmak ve bu projeleri uluslararası ve yerel fon sağlayıcı kurumlara iletilmesine yardımcı olmak.

- Kamu sektörünün ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik akademik ilgi ve uzmanlık alanlarımıza giren konularda saha çalışmaları için işbirlikleri kurmak ve bunların araştırmalarla devamlılığını sağlamak.
- KU-SAM olarak belli aralıklarla yenilenebilir araştırmalar üretip bunların yurtiçi ve dışından fonlanmasını sağlamak ve bu çalışmaların merkez bünyesinde yürütülmesini sağlayıp kamuoyu ve akademik çevrelerle paylaşmak.
- Gerek piyasada faaliyet gösteren araştırma şirketlerine gerek akademik çevrelere saha çalışmaları hakkında en son gelişmeleri de içeren eğitim programları düzenleyip Türkiye ve bölgemizdeki tüm araştırmacılar için bu konuda bir referans merkezi haline gelmek.
- Saha çalışmalarından elde edilen verilerin layıkıyla çözümlenmesi konusunda hem eğitim vermek hem de bu konuda örnek çalışmalar üretmek.

3. Merkezlerin, bu bölümlerde yürütülen programların amaçladığı mesleklere yönelik hazırlayıcı ve destekleyici katkıları:

Sosyal bilim dallarındaki öğrencilere özellikle mezuniyet sonrasındaki kariyerlerine yönelik hazırlayıcı ve destekleyici bilgi sunulması Merkez'in ana etkinliklerinden birisi olacaktır. Örneğin, bugün Türkiye'de değişik bakanlıklar ve özellikle de Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Kurumu gibi kuruluşlarda saha çalışmaları hakkında bilgili uzman ve araştırmacılara duyulan ihtiyaç sıklıkla dile getirilmektedir. Merkezimiz bu bağlamda da katkı vermeyi amaçlamaktadır.

4. Merkez faaliyetlerinin bu bölümlerde yürütülen programların uygulama boyutuna yapacağı katkı:

Kurulması önerilen Merkezimiz, bugüne değin Koç Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde ayrı ayrı yürütülen saha çalışmalarını bir çatı altında toplamayı ve ilgili araştırmacıları bir araya getirerek sinerjik bir akademik araştırma ortamında daha etkin bilimsel araştırmalar gerçekleştirmeyi öngörmektedir. Özellikle, saha çalışmalarında yürütülen farklı süreçlerle ilgili bilgi ve tecrübe birikimini disiplinlerarası bir ortamda paylaşımına sunarak bu çalışmaların kolaylaştırılmasını, en son teknik bilgi birikimiyle yürütülmesini ve farklı perspektiflerden çözümlenmesini kolaylaştıracaktır.

5. Merkez faaliyetlerinin bu bölümlerde halen yürütülmekte olan programlardan ve araştırmalardan nasıl farklılaşacağı:

Ayrıca, günümüzde birçok bilim dalında olduğu gibi sosyal bilimlerde de takım çalışmasını gerektiren büyük projeler yapıldığı gerçeğinden hareketle (TÜBİTAK projeleri, AB Çerçeve Programı Projeleri gibi), KU-SAM üniversitedeki farklı disiplinlerden gelen farklı bilim insanlarının ortak çalışma yürütme kabiliyetlerine katkıda bulunacaktır. Bu yapıyla Merkezimiz ulusal ve uluslararası büyük araştırma projelerine ev sahipliği hedeflemektedir.

6. Merkez faaliyetlerinin özelde üniversiteye, genelde ise topluma yapabileceği katkı:

Bu amacı içinde Merkezimiz, ulusal ve uluslararası ölçekte bilim insanları ve araştırmacılar arasında akademik ve bilimsel tartışma platformu yaratmayı; bu tartışma ve çalışma platformundan saha çalışmaları ile ilgili bilimsel veri ve bilgi tabanı oluşturmayı ve Türkiye'nin bu alandaki bilgi birikimini arttıracak ve bu yolla ülkemizin sosyal bilimlerde en ön saflarda yer alan bilimsel çalışmalar gerçekleştirmek kabiliyetini arttıracaktır. Bu çalışmalar yoluyla üretilen kaliteli veri tabanları gerek bilimsel çalışmalar gerekse de kamu politikaları üretiminde önemli bir açığı kapatacaktır.

7. Merkez için gerekli bina, laboratuvar gibi fiziki altyapı imkanların mevcut olup olmadığı. Mevcut değil ise, bu ihtiyaçların nasıl karşılanacağı ile ilgili öngörülen planlama:

Koç Üniversitesi'nde özellikle Uluslararası İlişkiler, Ekonomi, İşletme ve pazarlama, Psikoloji ve Sosyoloji bölümlerindeki öğretim üyelerinin bugüne kadar gerçekleştirdikleri ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan küreselleşmeyle ilgili önemli projeler göz önüne alındığında ---- ayrıca üniversitenin gerekli bina ve insani altyapı imkanları da değerlendirildiğinde---- önerilen merkezin kurulması için üniversite içinde yeterli altyapının hazır olduğu bir gerçektir.

8. Kurulması önerilen Merkez'de görev alması ve katkıda bulunması öngörülen öğretim elemanları:

Prof. Dr. Ali Çarkoğlu, Uluslararası İlişkiler
Prof. Dr. Thomas Crossley, Ekonomi
Prof. Dr. Önder Ergönül, Tıp Fakültesi
Prof. Dr. Kamil Yılmaz, Ekonomi
Doç. Dr. Nazlı Baydar, Psikoloji
Doç. Dr. Elvan Ceyhan, Matematik
Doç. Dr. Fatoş Gökşen, Sosyoloji
Doç. Dr. Ayşegül Özsoyer, Pazarlama
Doç. Dr. Murat Somer, Uluslararası İlişkiler
Doç. Dr. İnsan Tunalı, Ekonomi
Yrd. Doç. Dr. Belgin Şan Akca, Uluslararası İlişkiler
Yrd. Doç. Dr. Şule Alan, Ekonomi
Yrd. Doç. Dr. Lemi Baruh, Medya ve Görsel Sanatlar
Yrd. Doç. Dr. Banu Çankaya, Psikoloji
Yrd. Dr. Zeynep Cemalciler, Psikoloji
Yrd. Doç. Dr. Murat Ergin, Sosyoloji
Yrd. Doç. Dr. Seda Ertaç, Ekonomi
Yrd. Doç. Dr. Tarcan Kumkale, Psikoloji